

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 604/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Krnáč s. r. o., Námestie slobody 2, Banská Bystrica, proti rozsudku Okresného súdu Zvolen sp. zn. 4T/69/2017 z 19. decembra 2022, uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4To/33/2023 z 15. júna 2023 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 22/2024 z 25. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy označenými rozhodnutiami všeobecných súdov v jeho trestnej veci. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na sťažovateľa podal prokurátor v marci 2017 obžalobu pre prečin porušovania ochrany rastlín a živočíchov podľa § 305 ods. 1 písm. c) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona v súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, pretože 1/ v presne nezistenom čase v období od 18. marca 2013 do 9. mája 2013 v chatovej oblasti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorá je situovaná v prvom stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“), vykonal nepovolený výrub 83 stromov. K spáchaniu skutku malo dôjsť tak, že sťažovateľ ako starosta obce zadal 15. marca 2013 na základe ústnej objednávky výrub drevín spoločnosti JASE, spol. s r. o., a koordinoval pilčičke práce, pričom nemal na vykonanie výrubu v takomto rozsahu súhlas od príslušného orgánu. V bode 2/ malo ísť o vykonanie nepovoleného

výrubu spolu 8 stromov v rovnakom období na parcele [REDACTED] ktorá je tiež situovaná v prvom stupni ochrany podľa zákona o ochrane prírody, pričom sťažovateľ nemal na vykonanie výrubu súhlas od príslušného orgánu a nemal ani súhlas na nakladanie s drevnou hmotou a jej prisvojenie od jej vlastníkov.

3. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 15. marca 2018 uznaný vinným zo spáchania skutku v bode 1 obžaloby, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov, ktorého výkon súd podmienienečne odložil a určil skúšobnú dobu v trvaní 24 mesiacov. Zároveň okresný súd oslobodil sťažovateľa spod obžaloby prokurátora v bode 2, pretože v jeho konaní absentovala subjektívna stránka v podobe úmyselného zavinenia. Okresný súd nepovažoval za nepochybne preukázané, že sťažovateľ mal presnú vedomosť o hraniciach medzi parcelou [REDACTED] [REDACTED] patriacou poškodeným.

4. V dôsledku odvolania prokurátora, ako aj sťažovateľa a poškodeného krajský súd uznesením sp. zn. 4To 129/2018 z 18. júla 2019 rozsudok okresného súdu postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Krajský súd sa plne stotožnil s právnym posúdením týkajúcim sa skutku 1 obžaloby, okresnému súdu vytkol, že vo vzťahu k skutku 2 obžaloby urobil rozhodnutie predčasne a nevysporiadal sa s argumentáciou poškodeného.

5. Okresný súd po vrátení veci rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorý sťažovateľa uznal vinným v oboch bodoch obžaloby z prečinu porušovania ochrany rastlín a živočíchov a prečinu krádeže. Za to mu uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 28 mesiacov, ktorého výkon odložil a sťažovateľovi určil skúšobnú dobu 36 mesiacov. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom poukázal na to, že krajský súd sa v zrušujúcom uznesení vôbec nezaoberal jeho rozsiahlymi námietkami. Tiež namietal existenciu kalamity, ktorá bola dôvodom výrubu stromov, nedostatočné a jednostranné hodnotenie dôkazov, prehliadnutie výpovedí svedčiacich v prospech sťažovateľa, ako aj to, že konal ako štatutárny zástupca obce, ktorá drevnú hmotu odpredala a dostala za ňu riadne zaplatené.

6. Krajský súd napadnutým uznesením odvolanie sťažovateľa zamietol. Konštatoval, že skutkový stav sa ohľadom skutku 1 obžaloby nezmenil, a preto tvrdenia sťažovateľa vyhodnotil ako nedôvodné, keďže trestná činnosť bola dostatočným spôsobom preukázaná a vysporiadal sa s ňou už v napadnutom rozsudku prvostupňový súd. Vo vzťahu k skutku 2 obžaloby uviedol, že poškodený sťažovateľ jednoznačne usvedčuje zo spáchanej trestnej činnosti. Preto, aj keď samotný výrub stromov nevykonával obžalovaný, neznamená to, že by sa akýmkoľvek spôsobom zbavil zodpovednosti. Aj keď on osobne z tejto trestnej činnosti nemal zisk, ale bol štatutárny orgán obce a zisk z výrubu stromov mala obec, ktorú zastupoval. Uložený trest vyhodnotil ako primeraný aj s ohľadom na to, že sťažovateľ sa trestnej činnosti dopustil viac ako 10 rokov predtým, ako rozhodoval krajský súd.

7. Proti uzneseniu krajského súdu z 15. júna 2023 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Dospel k záveru, že v rozsahu námietok sťažovateľa nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), d) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa v odôvodnení uznesenia po zrekapitulovaní priebehu konania a uvedení argumentácie sťažovateľa vyjadril ku každému dovolaciemu dôvodu.

8. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnenému tým, že sa konajúce súdy nezaoberali obhajobnou argumentáciu sťažovateľa, najvyšší súd konštatoval, že okresný súd v napadnutom rozsudku veľmi podrobne odôvodnil svoje úvahy o tom, na základe akých skutočností a dôkazov uznal sťažovateľa za vinného. Z odôvodnení napadnutých rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré v zmysle ustálenej judikatúry tvoria jeden celok, je zrejmé, že sa súdy dostatočným spôsobom vysporiadali so všetkými podstatnými námietkami sťažovateľa. Preto nemožno dospieť k záveru o porušení práva na obhajobu z dôvodu nedostatočného alebo arbitrárneho odôvodnenia rozhodnutí. Odmietnutie vykonania sťažovateľom navrhovaných dôkazov nenapĺňa uplatnený dovolací dôvod, pretože za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov.

9. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku sťažovateľ namietal vykonanie verejného zasadnutia na krajskom súde v jeho neprítomnosti, hoci krajskému súdu poslal žiadosť o ospravedlnenie svojej neúčasti. Najvyšší súd sa stotožnil s postupom krajského súdu a uzavrel, že nebol naplnený uplatnený dovolací dôvod.

10. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľom uvádzané dovolacie námietky sa vzťahujú na posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutku. Ide o námietky skutkové, pričom dovolací súd nemôže skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa meniť a dopĺňať. Najvyšší súd citáciou z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vysvetlil, že okresný súd sa podrobne zaoberal aj ustanoveniami zákona o ochrane prírody, a dospel k záveru, že sťažovateľ konal v rozpore s § 47 ods. 1 a 3 zákona o ochrane prírody. Okresný súd sa riadne zaoberal aj subjektívnou stránkou trestných činov a dospel k záveru, že sťažovateľ konal minimálne v tzv. nepriamom úmysle, keď ako starosta mal mať vedomosť o vlastníckych pomeroch v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Zároveň bol uložený trest v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 374 ods. 3 Trestného zákona najvyšší súd uviedol, že chyby konania súdu prvého stupňa nie je možné samostatne uplatniť ako dovolací dôvod. V rámci jednotlivých dovolacích dôvodov sa nimi však najvyšší súd podrobne zaoberal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ v obsahovo rozsiahlej ústavnej sťažnosti opakuje argumentáciu uplatnenú v podanom dovolaní. Zotrúva na názore, že okresný súd a ani krajský súd sa pri rozhodovaní o odvolaní dôsledne nezaoberali jeho argumentáciu, napadnuté rozhodnutia hodnotí ako nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Vyjadruje názor, že súdy prihliadali na dôkazy obžaloby vo väčšej miere ako na dôkazy obhajoby. Najvyšší súd sa s námietkami sťažovateľa vysporiadal len vo všeobecnosti, pričom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nedáva jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Namietá hodnotenie dôkazov okresným súdom a krajským súdom. Zotrúva na názore, že zrušujúce uznesenie krajského súdu z 18. júla 2019 je nesprávne a nezákonné, pretože súd sa vôbec nezaoberal jeho odvolacími námietkami. To má za následok nezákonnosť trestného konania a napadnutých rozhodnutí, pretože vychádzajú z nezákonného zrušujúceho uznesenia krajského súdu. Tiež namietá postup krajského súdu, ktorým

sa vysporiadal s jeho neprítomnosťou na verejnom zasadnutí 15. júna 2023, ktorého sa chcel osobne zúčastniť a predniesť odvolaciu argumentáciu, ktorou sa dovtedy súdy nezaoberali.

12. Zhodne s dovolaním poukazuje na to, že v čase výrubu bol starostom obce, ktorý je najvyšším výkonným orgánom obce. Pritom obec podľa § 47 ods. 3 zákona o ochrane prírody v znení platnom v čase výrubu dávala súhlas na výrub a prijímala oznámenia o výrube. Je preto absurdné, že jeho trestná zodpovednosť je založená na tom, že písomne nepožiadal poverenú pracovníčku o vypracovanie súhlasu s výrubom, ktorý by ako starosta sám podpisoval. Zároveň uvádza, že súhlas na výrub ani nepotreboval, pretože postupoval na základe oprávnenia vyplývajúceho z § 47 ods. 4 písm. c) zákona o ochrane prírody, pretože išlo o odstraňovanie kalamity. Konal v presvedčení kalamity a ohrozenia stromov ako majetku obce.

13. Vo vzťahu k skutku 2 obžaloby uvádza, že vykonaným dokazovaním nebol žiadnym spôsobom preukázaný jeho úmysel nakladať s vyrúbanými drevinami ako s vlastnými. Vystupoval ako štatutárny zástupca obce, pričom, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, obec vyťaženú drevnú hmotu v celku odpredala realizátorovi výrubu, ktorý obci riadne za odobratú drevnú hmotu zaplatil. Výrub stromov nebol vykonaný s úmyslom, aby sa sťažovateľ obohatil a niečo si privlastnil. Nesúhlasí so záverom, že ako starosta mal vedomosť o presných hraniciach medzi parcelou patriacou obci [REDAKOVANÉ] a parcelou patriacou poškodeným.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Sťažovateľ používa rovnaké argumenty proti všetkým napadnutým rozhodnutiam. Ich podstatou je tvrdenie o tom, že súdy sa dostatočne nezaoberali uplatnenou obhajobnou argumentáciou aj z pohľadu výkladu ustanovení zákona o ochrane prírody, námietky hodnotenia dôkazov a absencie naplnenia skutkových podstatí trestných činov, zo spáchania ktorých bol uznaný vinným.

15. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie a o jeho odvolaní rozhodol krajský súd, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa rozsudkom okresného súdu. To isté platí aj pre namietané uznesenie krajského súdu, proti ktorému podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd, ktorého právomoc vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodnúť o porušení základných práv a slobôd sťažovateľa uznesením krajského súdu. Preto v rozsahu proti rozsudku okresného súdu a uzneseniu krajského súdu nie je daná právomoc ústavného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a preto bola ústavná sťažnosť v tejto časti podľa a § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

16. Vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu najvyššieho súdu treba uviesť, že z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najstálejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi

súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

17. Tak tomu v prípade uznesenia najvyššieho súdu je. To osobitne platí s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa, ktorá je skôr zopakovaním jeho námietok z dovolania ako kritikou rozhodujúcich záverov uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia adresne reagoval na všetky námietky sťažovateľa. Primárne rozlíšil námietky, ktoré smerovali proti zrušujúcemu uzneseniu krajského súdu z 18. júla 2019, keď citoval časť jeho odôvodnenia, z ktorého vyplýva, že krajský súd sa nimi zaoberal, avšak ich vyhodnotil ako nedôvodné, keďže sa stotožnil s rozsudkom okresného súdu. K tomu uviedol, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu tvoria jeden celok. Tento právny záver nie je svojvoľný.

18. Ďalej najvyšší súd reaguje na námietky sťažovateľa o nedostatočnom vysporiadaní sa s jeho obhajobou, ktorým mal byť daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V tejto časti citoval rozsiahlu časť odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, z ktorého je zrejmé, že súd vychádzal z listinných dôkazov zabezpečených v rámci administratívneho konania, keď rozhodnutím Slovenskej inšpekcie životného prostredia – ústredia, útvaru inšpekcie ochrany prírody a krajiny Bratislava z 29. januára 2014 bola obci [REDAKOVANÉ] uložená pokuta 1 100 eur za výrub konkrétneho počtu stromov bez súhlasu orgánu ochrany prírody a krajiny. Zároveň sa súdy zaoberali obhajobou sťažovateľa o tom, že išlo o výrub stromov z dôvodu kalamity v zmysle § 47 ods. 4 písm. c) zákona o ochrane prírody, kedy sa nevyžaduje súhlas na výrub.

19. Súdy vychádzali z klimatického posudku Slovenského hydrometeorologického ústavu, podľa ktorého bol v chatovej oblasti [REDAKOVANÉ] silný až búrlivý vietor 18. až 20. marca 2013, no podľa vykonaného dokazovania sťažovateľ požiadal o výrub stromov konateľa spoločnosti JASE, spol. s r. o., už 15. marca 2013. Tomu zodpovedá aj fakt, že obec, v zastúpení sťažovateľom, oznámila 20. marca 2013 spoločnej obecnej úradovni so sídlom na Mestskom úrade v Hriňovej kalamitný výrub dvoch dvojkmenných stromov na parcele [REDAKOVANÉ] pričom argumentovala víchricou v dňoch 18. až 20. marca 2013. Z priloženej fotodokumentácie pritom nebolo zrejmé poškodenie drevín v takom rozsahu, v akom k výrubu reálne došlo. Z toho okresný súd ustálil, že nebola naplnená podmienka bezprostredného ohrozenia zdravia alebo života, alebo značnej škody na majetku, teda že nešlo o kalamitný výrub. Preto záver najvyššieho súdu, že za týchto okolností nebol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nie je svojvoľný.

20. Sťažovateľ bol čase výrubu starostom obce, ktorá je orgánom ochrany prírody. Nepochybne mal vedomosť o povinnosti oznámiť výrub stromov. O tom svedčí fakt, že obec, v zastúpení sťažovateľom, oznámila 20. marca 2013 kalamitný výrub dvoch stromov. Polemika sťažovateľa v ústavnej sťažnosti o právnej úprave, ktorá určovala, že aj v prípade, ak bola obec žiadateľom o výrub, bola zároveň správnym orgánom, ktorý o výrube rozhodoval, možno hodnotiť ako súčasť jeho obhajoby, no nemožno jej priznať ústavnú relevanciu. Tento nedostatok právnej úpravy nemá vplyv na právny záver, že išlo o nepovolený výrub stromov, pričom bolo preukázané, že ho zadal sťažovateľ. Sťažovateľ ani ako starosta nebol oprávnený obchádzať ustanovenia zákona o ochrane prírody a sám rozhodnúť o výrube. Je potrebné uviesť, že táto nedokonalosť právnej úpravy bola napravená zákonom č. 198/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 z. z. o ochrane

prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý s účinnosťou od 1. septembra 2014 určil, že v prípade, ak je na konanie o vydanie súhlasu na výrub dreviny príslušná obec, ktorá je zároveň žiadateľom o vydanie súhlasu na výrub, okresný úrad určí, ktorá obec vykoná konanie o vydanie súhlasu na výrub.

21. Najvyšší súd sa riadne zaoberal aj okolnosťami verejného zasadnutia krajského súdu z 15. júna 2023 vykonaného v neprítomnosti sťažovateľa. Krajský súd vychádzal z toho, že predložená lekárska správa a ani žiadosť sťažovateľa o odročenie verejného zasadnutia neobsahovala skutočnosti vymedzené v § 120 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovateľ tieto skutočnosti bližšie nekonkretizuje ani v ústavnej sťažnosti. Zároveň mal riadne a včas doručené predvolanie na verejné zasadnutie. Právny záver krajského súdu, s ktorým sa stotožnil najvyšší súd, že v takom prípade bolo možné vykonať verejné zasadnutia v neprítomnosti sťažovateľa, nie je výsledkom právneho omylu. S tým je spojený záver najvyššieho súdu o tom, že nebol daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Súd sa zároveň dôsledne zaoberal aj naplnením znakov skutkovej podstaty prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona. Vysvetlenie, že sťažovateľ minimálne 20. marca 2013, keď ako starosta oznámil kalamitný výrub, mal vedomosť o parcele [REDAKOVANÉ] a o tom, že ide o súkromný pozemok, a preto mal mať vedomosť, že nemôže nakladať s drevnou hmotou, ktorá patrila jej vlastníkom, nie je arbitrárne.

22. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia vyjadril ku každému dovolaciemu dôvodu, ktorý uviedol sťažovateľ vo svojom dovolaní, s jasným odôvodnením, prečo nie sú dôvody dovolania splnené, a to aj citáciou zodpovedajúcich častí odôvodnenia rozsudku okresného súdu. Na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (IV. ÚS 226/2012). Nielen z argumentácie sťažovateľa, ale ani zo samotného rozhodnutia najvyššieho súdu neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali jeho svojvoľný postup pri vymedzení prípustnosti dôvodov dovolania. Najvyšší súd sa dôsledne zaoberal podaným dovolaním a skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym posúdením najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

23. Nemožno dospieť k záveru, že by namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Zároveň treba uviesť, že čl. 12 ústavy nemožno považovať za základné právo (II. ÚS 269/2019). Preto je ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2025

Robert Šorl
predseda senátu